

Broj X i XI / 2015

Bilten o procesu pregovora o
pristupanju Srbije Evropskoj uniji

**MOVE. LINK. ENGAGE.
UČEŠĆE GRAĐANA U PROCESU
DONOŠENJA ODLUKA U OKVIRU
EVROPSKIH INTEGRACIJA**

TEMA BROJA STR. 3-5

INTERVJU STR. 5-7

Hedvig Morvai, Evropski fond za Balkan
Nikola Dimitrov, Institut za međunarodnu
pravdu u Hagu

AKTUELNO STR. 8-9

Evropa za poneti – preko android aplikacije
do više informacija o EU

U FOKUSU STR. 10-11

Glavni zaključci Izveštaja o napretku Srbije
u Paketu proširenja za 2015.

PREDSTAVLJAMO STR. 13

Pregovaračko poglavlje 1 -
Slobodno kretanje robe

PREGLED NAJVAŽNIJIH DOGAĐAJA

16. oktobar Članicama EU dostavljen Akcioni plan za Poglavlje 24

Vlada Srbije dostavila je Akcioni plan za Poglavlje 24 državama članicama EU na razmatranje, a pošto ga usvoji Savet EU, od Srbije će se tražiti da dostavi i svoju pregovaračku poziciju, saopštili su članovi pregovaračkog tima Srbije za pregovore o članstvu u EU. Više...

30. oktobar Srbija dobija 2,3 miliona evra bespovratne pomoći za rešavanje pitanja migranata

Srbija je potpisala Sporazum kojim joj se odobrava bespovratna pomoć u iznosu od 2.300.000 evra, koja će biti usmerena na zadovoljavanje najhitnijih potreba migranata u prihvatnim centrima i na podršku za funkcionisanje ovih centara. Više...

30. oktobar Izrada pregovaračkih pozicija za poglavlja 23 i 24

Radne grupe za pregovaračka poglavlja 23 i 24, koja se odnose na pravosuđe i osnovna prava, odnosno na pravdu, slobodu i bezbednost, počće izradu pregovaračkih pozicija za ta poglavlja. Više...

10. novembar Objavljen godišnji izveštaj EK o napretku Srbije

Evropska komisija je usvojila godišnje izveštaje u kojima je procenila spremnost zemalja Zapadnog Balkana i Turske da ispune zahteve koji proizlaze iz članstva u EU i izložila dalje korake za rešavanje preostalih izazova. Više...

11. novembar Srbija pristupila programu EU COSME

Srbija i EU potpisale su sporazum o učešću Srbije u programu EU za konkurentnost preduzeća i malih i srednjih preduzeća – COSME. Sporazum stupa na snagu 1. januara 2016. godine i njime je potvrđeno učešće naše zemlje u Programu sve do kraja 2020. Više...

21. novembar Poseta Donalda Tuska Beogradu

Predsednik Evropskog saveta Donald Tusk posetio je Beograd. Tusk je objasnio da je razlog posete Beogradu, pre svega, dramatična izbeglička kriza. Više...

IMPRESUM

Izdavač: Beogradska otvorena škola (BOŠ)
Masarikova 5/16, 11000 Beograd, Srbija
www.bos.rs

Urednici: Danijela Božović, Mirko Popović

Autori: Danijela Božović, Tamara Branković,
Vanja Dolapčev i Bojana Jevtović

Lektura: Ivana Andrić

Objavljivanje elektronskog biltena „Progovori o pregovorima” podržali su Fondacija za otvoreno društvo u Srbiji i Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva. Godišnji rad BOŠ podržava Evropska unija u okviru programa „Evropa za građane i građanke”. Stavovi izneti u ovom biltenu nisu nužno stavovi Fondacije za otvoreno društvo, Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva ili Evropske unije. Beogradska otvorena škola odgovorna je isključivo za iznete informacije. Za stavove i informacije u autorskim tekstovima i intervjuima odgovorni su sami autori, odnosno intervjuisane osobe.

MOVE. LINK. ENGAGE. UČEŠĆE GRAĐANA U PROCESU DONOŠENJA ODLUKA U OKVIRU EVROPSKIH INTEGRACIJA

Prva regionalna konferencija pod nazivom „Pokreni se. Poveži se. Angažuj se. Učešće građana u procesu donošenja odluka u okviru evropskih integracija” (“Move. Link. Engage: Citizens’ Participation in the Decision-Making within the EU Integration Process”) organizovana je 30. oktobra 2015. godine u Beogradu. Konferencija je održana kao forum za sagledavanje problema, razmenu ideja i iskustava u pogledu učešća i uticaja organizacija civilnog društva u procesu evropskih integracija država Zapadnog Balkana. Regionalna konferencija održana je u saradnji sa Kancelarijom za saradnju sa civilnim društvom Vlade Republike Srbije, Evropskim fondom za Balkan i uz podršku programa Evropske unije „Evropa za građane i građanke”, Fondacije Konrad Adenauer – Kancelarije za Srbiju i Crnu Goru i Regionalne kancelarije Fondacije Hajnrh Bel u Beogradu.

Organizacije civilnog društva moraju bolje da iskoriste prostor za učešće u odlučivanju

Na prvom panelu, pod nazivom „Uticaj civilnog društva na proces evropskih integracija Zapadnog Balkana”, predstavljeni su početni nalazi istraživanja u Srbiji, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Albaniji, Makedoniji, Bosni i Hercegovini i na Kosovu* o uticaju građana na donosiocima odluka u procesu evropskih integracija. Na osnovu iznetih nalaza, izradiće se zaključci i preporuke za bolji napredak na tom polju. Nalazi istraživanja i iznete preporuke će biti objavljeni u vidu regionalne studije o učešću građana u procesu evropskih integracija u državama Zapadnog Balkana i njihovom dosadašnjem uticaju u tom procesu.

„Slabost procesa pristupnih pregovora u Srbiji jeste slaba primena svega što postoji i što je dato kao mogućnost za uključivanje civilnog društva.”

– Danijela Božović

U slučaju Srbije, napomenuto je da učešće civilnog društva u odlučivanju u procesu evropskih integracija treba da se posmatra na dva nivoa – jednom koji se odnosi na proces, tj. institucionalni i pravni okvir, i drugom koji se odnosi na ishod, tj. praksu učešća civilnog društva u odlučivanju. Kada je reč o

prvom nivou, postoji dobra osnova za učešće civilnog društva u donošenju odluka u vidu zakona koji predviđaju održavanje javne rasprave, Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, Smernica za uključivanje civilnog društva u procesu donošenja odluka i Vladine kancelarije za saradnju sa civilnim društvom. Sa druge strane, na drugom nivou postoji znatno skromniji učinak. Naime, iako postoje primeri dobre prakse učešća građana u odlučivanju, ogroman prostor za veće učešće i dalje postoji.

„I danas, nakon svih problema, smatram da organizacije civilnog društva treba da budu deo pregovaračke strukture u Crnoj Gori, ali i da nezavisno prate proces pristupnih pregovora.”

– Ana Novaković

Dve ključne osobine dosadašnjeg procesa pristupnih pregovora sa EU u Crnoj Gori koje su navedene na ovom panelu jesu: otvaranje pregovaračkih poglavlja 23 i 24 na samom početku procesa i zvanična odluka Vlade da OCD budu uključene u pregovaračka tela. Na ovaj način organizacijama se otvorio prostor za veći uticaj. Primera radi, u akcione planove za određena poglavlja OCD su uspele da uvrste merila koja Vlada nije imala nameru da uvrsti. Međutim, OCD se između sebe organizuju da učestvuju nezavisno u praćenju procesa pregovora, iako učestvuju u pregovaračkim telima. Zaključeno je da treba

Foto: BOŠ

FOTO: Moderatororka: **Nataša Vunš**, Univerzitetski koledž u Londonu; govornici: **Danijela Božović**, Beogradska otvorena škola (Srbija), **Ana Novaković**, Centar za razvoj nevladinih organizacija (Crna Gora), **Željana Buntić-Pejaković**, Udruženje za promociju ljudskih prava i medijskih sloboda „Cenzura plus” (Hrvatska) i **Davide Denti**, Univerzitet u Trentu (Italija)

zadržati oba načina uticaja na donošenje odluka tokom procesa pristupnih pregovora.

„Reformu u državnoj upravi ne mogu da sprovedu oni koji pod izgovorom ograničenog mandata, nedovoljnog znanja ili nedostatka kapaciteta, nisu spremni da preuzmu nove poslove i obaveze.”

– Željana Buntić-Pejaković

Hrvatska je postala država članica EU 2013. godine, nakon šestogodišnjeg procesa pristupnih pregovora, koji je zaključen 2011. godine. Po okončanju procesa pristupnih pregovora, OCD su smatrale da Hrvatska nije spremna za članstvo zbog nedovoljnih reformi. Pre početka procesa pristupnih pregovora država je počela sa stvaranjem dobre osnove za razvoj OCD. Međutim, kako je istaknuto na ovom panelu, OCD se nisu od samog početka bavile procesom pristupnih pregovora. Takođe, u tom trenutku Zakon o pristupu informacijama od javnog značaja nije u potpunosti „zaživeo”, te je bilo jako teško doći do informacija. Međutim, od 2007. godine dolazi do dobrih promena u pogledu učešća organizacija civilnog društva u donošenju zakona. Ipak, ocenjeno je da civilno društvo u Hrvatskoj nije u potpunosti iskoristilo sve date mogućnosti za uticaj na proces pregovora o pristupanju EU.

„Učešće civilnog društva u procesu odlučivanja u Albaniji, Makedoniji, Bosni i Hercegovini i na Kosovu* je na samom početku.”

– Davide Denti

Ostale države Zapadnog Balkana (Albanija, Makedonija, Bosna i Hercegovina i Kosovo*) ne nalaze se u procesu pregovora o pristupanju Evropskoj uniji. Kao zajednička boljka ovih država istaknuto je da je učešće civilnog društva u odlučivanju na samom početku, te da se dešava samo ad hoc. Kao ključni nedostaci u ovom pogledu navode se nepostojanje pravnog okvira kojim se uređuje delovanje nevladinih organizacija, primena postojećeg pravnog okvira, ali i transparentnost rada javnih vlasti.

Opšti zaključak govornika na prvom panelu jeste da je preduslov za učešće građana u procesu odlučivanja – transparentan i otvoren proces evropskih integracija. Na taj način će građani znati šta pruža članstvo u EU i o čemu glasaju na referendumu o pristupanju svojih država. Suština i prednost civilnog društva u učešću u odlučivanju oličene su u velikom broju platformi koje prate proces evropskih integracija. Takođe, naglašeno je da treba imati u vidu da je uloga civilnog društva prvenstveno kritička, a potom savetodavna i obrazovna te da učešćem u radnim grupama OCD rade na usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, a ne na donošenju političkih odluka.

*Ovaj natpis ne prejudicira status Kosova i u skladu je sa Rezolucijom 1244 i mišljenjem MSP o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.

„Berlinski proces” kao nova prilika

Drugi panel, pod nazivom „Civilno društvo između Beča i Pariza: perspektive za buduće delovanje”, dao je osvrt na ukupan proces proširenja EU na države Zapadnog Balkana, ulogu civilnog društva u tom procesu, kao i na rezultate samita održanog ove godine u Beču. Govornici su razgovarali i o praksi učešća civilnog društva u odlučivanju na nivou Evropske unije i na nivou njenih država članica.

„Mislim da je danas 'Berlinski proces' mnogo relevantniji u odnosu na njegov početak prethodne godine.”

– Nikola Dimitrov

Foto: BOŠ

FOTO: Moderator: Igor Bandović, Evropski fond za Balkan; govornici: Alojz Peterle, Evropski parlament, Nikola Dimitrov, Institut za međunarodnu pravdu u Hagu, Hedvig Morvai, Evropski fond za Balkan

Danas se o Balkanu u EU govori samo kao o prolaznom putu za izbeglice. Ređe se govori o pitanju proširenja Unije na države Zapadnog Balkana. Stoga je, prema mišljenju Nikole Dimitrova, zadatak civilnog društva da utiče ne samo na vlade država Zapadnog Balkana, već i na tela EU. Takođe, danas Evropska komisija kasni sa izdavanjem izveštaja o napretku u procesu evropskih integracija za države obuhvaćene procesom proširenja EU, pod izgovorom da se čeka završetak izbora u Turskoj. „Berlinski proces” vraća pitanje proširenja EU na države Zapadnog Balkana, ali dobija i pažnju i angažovanje. Međutim, utisak gospodina Dimitrova jeste da samit u Beču nije bio mnogo uspešan. Naime, debata između političkih lidera i civilnog društva gotovo da je izostala. Ona je bila kratka i suštinski ne toliko značajna.

„Status civilnog društva u 'Berlinskom procesu' jeste takav da ono nema pravo glasa, ali ima pravo uticaja, veliku odgovornost i mogućnost da nešto promeni.”

– Alojz Peterle

Svoje utiske o „Berlinskom procesu“ preneo je i poslanik Evropskog parlamenta, Alojz Peterle. Prema njegovim rečima, kada je reč o „Berlinskom procesu“, civilno društvo nema pravo glasa, ali ono može da utiče na njega. Takođe, civilno društvo ima mogućnost da nešto promeni u procesu, jer može da utiče, u domaćoj, ali i u međunarodnoj javnosti, na razumevanje procesa kao interesa država Zapadnog Balkana da dele iste vrednosti i načela sa državama članicama EU. Takođe, civilno društvo može da prevaziđe mnoge probleme koje politika ne može. Stoga, prema mišljenju gospodina Peterlea, civilno društvo treba aktivnije da radi na promeni slike o Zapadnom Balkanu, kao prostoru problema.

„U trenutku kada, osim samita koji se održava jednom godišnje, nema drugog tako visokog političkog foruma gde se govori o evropskoj budućnosti našeg regiona, 'Berlinski proces' je velika mogućnost za države Zapadnog Balkana.“

– Hedvig Morvai

Najveći značaj „Berlinskog procesa“ jeste u tome što se o njemu govori i što ponovo vraća temu proširenja EU na Zapadni Balkan na dnevni red, istakla je Hedvig Morvai. Takođe, značaj procesa je i u tome što on odgovara na neke krucijalne potrebe država ove regije preko razvojnih projekata, povezivanja država,

vladavine prava, jačanja demokratije i prevazilaženja bilateralnih sporova. Međutim, prema njenim rečima, budućnost „Berlinskog procesa“ je dosta neizvesna. Od država učesnica se očekuju neke promene između dva samita. Zapravo, očekuje se da se realizuju neki dogovori sa prethodna dva samita održana u Beču i Berlinu. Stoga je potrebna i određena vrsta evaluacije o tome dokle se stiglo u prethodne dve godine. Primera radi, na inicijativu organizacija civilnog društva, u Beču je potpisan sporazum o bilateralnim sporovima između država Zapadnog Balkana. Civilno društvo sa prostora država Zapadnog Balkana je pozvano da pripremi konferenciju uoči Pariskog samita kako bi podsetilo predstavnike vlada država na sporazum postignut pre godinu dana. Ukoliko sprovođenje svega dogovorenog izostane, onda ovaj proces neće ispuniti svoju svrhu.

Opšti zaključak govornika na ovom panelu jeste da je „Berlinski proces“ svakako bitan, jer skreće pažnju na temu proširenja EU na države Zapadnog Balkana. Istovremeno, ovaj proces sa sobom nosi priliku za rešavanje kompleksnih problema koje nije moguće rešiti samo na nivou jedne države. Zbog toga je, kao podršku, važno uključiti i države članice EU, a naročito Nemačku, kao inicijatora celog procesa. Takođe, ovaj proces sa sobom mora da nosi neke učinke inače će ostati nedelotvoran. Stoga je, prema mišljenju govornika, značajna primena dogovora postignutih na redovnim godišnjim samitima.

Priredili Vanja Dolapčev i Milica Jovanović

INTERVJU

NE POSTOJI STVARNA ALTERNATIVA ZA PROCES DUBOKE TRANSFORMACIJE KOJU NUDI PROCES EVROPSKIH INTEGRACIJA

Hedvig Morvai, Evropski fond za Balkan & Nikola Dimitrov, Institut za međunarodnu pravdu u Hagu

Kao jedan od priloga u ovom broju biltena predstavljamo integralni intervju sa govornicima na drugom panelu „Civilno društvo između Beča i Pariza: perspektive za buduće delovanje“. Izvršna direktorka Evropskog fonda za Balkan, Hedvig Morvai, i istaknuti saradnik Instituta za međunarodnu pravdu u Hagu, Nikola Dimitrov, govore o procesu evropskih integracija na Zapadnom Balkanu, budućnosti politike proširenja i „Berlinskom procesu“ kao novom prostoru za delovanje civilnog društva.

kad je započeo proces evropskih integracija, oceniti koliko je ta prilika iskorišćena?

Hedvig Morvai: Ne postoji stvarna alternativa za proces duboke transformacije koju nudi proces evropskih integracija. U tom smislu, zemlje Zapadnog Balkana treba da ga iskoriste kao jedinstvenu priliku. Ona daje i smernice i finansijske instrumente za realizaciju tog procesa. S druge strane, to je veoma složen mehanizam i što više cilj pristupanja EU deluje kao pokretna meta, veća je verovatnoća da će to ugroziti posvećenost političkog vodstva i društava nastojanju da se ispune zahtevi Brisela. Politika proširenja mora mobilisati ljude, u protivnom je neuspešna.

Nikola Dimitrov: Jasno je da je EU jedina opcija za sve zemlje Zapadnog Balkana. Jednostavno, zaista ne postoji realistična alternativa za demokratsku konsolidaciju, stabilnost i ekonomski prosperitet, odnosno za proces evropske integracije. Kad to

BOŠ: *Da li je proces pristupanja EU poslednja dobra prilika da se sprovedu reforme država i društava na Zapadnom Balkanu? Možete li, poredeći situaciju danas i situaciju u trenutku*

kažemo, moramo priznati da je moć transformacije koju proces nosi ozbiljno smanjena što su izgledi za pristupanje dalji. S jedne strane, rastuća sumnja u politiku proširenja u državama članicama, koje se i same suočavaju sa ozbiljnim bezbednosnim i ekonomskim tenzijama, zaklanja svetlo na kraju tunela. S druge strane, kredibilitet procesa pristupanja dodatno je narušen nametanjem bilateralnih uslova ili izmeštanjem fokusa sa suštinskih reformi u pravcu specifičnih političkih pitanja. Dobra prilika, iako nije toliko izgledna koliko je bila, još uvek postoji. Međutim, da bi se ona iskoristila trebaće snažna dodatna zalaganja i na strani same EU i od strane zapadnobalkanskih društava.

BOŠ: *Petnaest godina nakon početka procesa evropskih integracija, ukupni bilans stanja je takav da su se dve zemlje pridružile EU – Slovenija (2004) i Hrvatska (2013), dve zemlje – Crna Gora i Srbija – vode pregovore o pristupanju, dok ostatak regiona zaostaje u procesu. Da li smo svedoci toga da su evropske integracije proces čiji napredak zavisi od rešavanja nedvosmisleno političkih pitanja (npr. Makedonija i pitanje njenog naziva, Srbija i odnosi sa Kosovom*)? Ili njegov napredak zavisi od kvaliteta reformi koje se sprovode u skladu sa jasno definisanim standardima i ciljevima?*

Hedvig Morvai: Više od decenije nakon samita u Solunu obećanje o članstvu u EU ostaje neispunjeno na Zapadnom Balkanu. I što se više proces odugovlači, veći je rizik da će elite i građani u ovim zemljama smatrati da je taj proces ili beznađežan ili da ima veoma malo uticaja na njihove živote. Zemlje Zapadnog Balkana imaju zahtevan zadatak da rekonstruišu posleratne institucije i društva, da izgrade i učvrste demokratiju i na kraju postanu „dobre“ države članice EU. Strategija proširenja EU uspeła je da zadrži tok procesa; međutim, nedostaci trenutne strategije EU su sve više i više očigledni. Ono što gledamo jeste preveliko uslovljavanje unapred u ranoj, prepristupnoj fazi procesa, zajedno sa strateškom pažnjom posvećenom specifičnim političkim izazovima, često na uštrb strukturnih reformi i suštinskih uslova EU. Ovaj trend odstupanja od utvrđenih standarda i postupaka u ime promerljivih prioriteta smanjuje brzinu i polet procesa, podrivajući njegov kredibilitet u regionu.

Nikola Dimitrov: Proces pristupanja ima smisla samo ako je zasnovan na postignućima. Stavljanje previše akcenta na pojedinačna politička pitanja u kontekstu procesa pristupanja, koliko god da su ona važna, nosi rizik odbijanja kritičnih reformi. Kao što smo istakli u nedavno objavljenom izveštaju BiEPAG-a o bilateralnim pitanjima, zemlju ne treba nagradivati niti sputavati samo na osnovu njene volje da reši ključne političke probleme ili na osnovu njenog neuspeha u tome. Bilateralna pitanja u koja je uključena neka od država članica, kao što je to slučaj u sporu između Makedonije i Grčke u vezi sa nazivom zemlje, mogu posebno poremetiti i sasvim preokrenuti transformativne efekte procesa pristupanja, podrivajući kredibilitet politike proširenja EU.

BOŠ: *G. Dimitrov, kao neko ko dolazi iz Makedonije, zemlje kandidata koja sad već deset godina čeka otpočinjanje procesa pregovora, smatrate li da će politički kriterijumi biti važniji od onih koji proističu iz svakog od pregovaračkih poglavlja?*

Nikola Dimitrov: Teško da postoji slučaj koji više štete nanosi

Foto: Hedvig Morvai, Evropski fond za Balkan

kredibilitetu politike proširenja od slučaja Makedonije, koja je zemlja kandidat od 2005. Prema navodima Evropske komisije, Makedonija je bila spremna da započne pristupne pregovore između 2009. i 2004. godine; EK je izdala šest uzastopnih pozitivnih preporuka i čak išla dotle da upozori države članice na rizik od promene pravca ako zemlja ne pređe u narednu fazu procesa, predlažući „paralelni kolosek“ s ciljem da se pristupi rešavanju pitanja naziva u ranoj fazi pregovora o pristupanju. Nažalost, očekivano nazadovanje je postalo više nego očigledno ove godine, što je potaklo EK da uslovi svoju preporuku „nastavkom sprovođenja političkog sporazuma postignutog u junu/julu i značajnim napretkom u sprovođenju najhitnijih reformskih prioriteta“. Proces pristupanja, narušen bilateralnim sporom sa Grčkom, ne može da nagradi niti učvrsti ostvareni napredak i time olakša dalje reforme. Uslovljavanje je bilo neuspešno i proizvelo suprotne efekte.

BOŠ: *Izveštaj o napretku za 2015. godinu je objavljen. Očekuje se da će nova metodologija i nova forma izveštaja o napretku bolje artikulirati ostvarena poboljšanja, ali i probleme i slabosti. Pored toga, očekuje se da će izveštaj o napretku pokrenuti konstruktivnu konkurentnost među zemljama Zapadnog Balkana, povlačeći region dalje u proces. Da li smatrate da će novi izveštaj o napretku načiniti razliku i u praksi? Da li smatrate da će metoda konkurentnosti podići nivo sprovođenja reformi na Zapadnom Balkanu i ubrzati procs evropskih integracija?*

Hedvig Morvai: Godišnji izveštaji o napretku predstavljaju veoma važan instrument u okviru procesa integracije, takoreći najvažniji instrument politike proširenja Evropske komisije. Ali uticaj „zavisi od toga da li je izveštaj zaista pročitao; shvaćen; da li su suštinske poruke iz njega zapamćene; da li je analiza izveštaja bila objektivna“, kako je to formulisala Evropska inicijativa za stabilnost, koja je ozbiljno uključena u savetovanje Komisije u vezi sa reformisanjem izveštaja o napretku. Prva reagonjanja nakon objavljivanja izveštaja za 2015. godinu pokazuju da su politički lideri skloni tome da nastave tradiciju veoma „slobodnog prevoda“ nalaza i zaključaka iz izveštaja. Pitanje je kako će ljudi u administraciji, čiji je svakodnevni posao vezan za ispunjavanje kriterijuma za pristupanje, raditi sa ovim instrumentom; da li će novinari odabrati neku od tema i objaviti relevantne članke zasnovane na izveštaju; hoće li biti javne rasprave inspirisane ovim dokumentom.

Nikola Dimitrov: Kreativni pristup Komisije i njenih prein- ačenih izveštaja zaslužuju pohvalu. Zapravo, u situaciji kada su

države članice sve više skeptične u pogledu daljeg proširenja a zemlje kandidati nedvosmisleno sve manje ubedljive u pogledu svojih reformskih zalaganja, EK je jedini pokretač procesa. Redizajnirani izveštaji nastoje da bolje motivišu i ubrzaju reforme jačanjem podrške i kredibiliteta procesa proširenja, povećavajući njegovu transparentnost i povećavajući mogućnost upoređivanja reformi. Sad, u kojoj će meri to napraviti razliku u praksi umnogome zavisi od toga hoće li političke elite, državni službenici, civilno društvo i šira javnost pristupiti otklanjanju uočenih nedostataka i angažovati se da, u skladu sa datim smernicama, ostvare ono što se od njihovih zemalja očekuje u svakoj oblasti politike.

BOŠ: Gđo Hedvig, po Vašem mišljenju, može li saradnja organizacija civilnog društva na regionalnom nivou voditi proces evropskih integracija ka pristupu koji je više regionalan i ka jačem i boljem iskazivanju razloga za zabrinutost i zahteva i pred državama i pred akterima na nivou EU?

Hedvig Morvai: Regionalna saradnja predstavlja deo kriterijuma za pristupanje i civilno društvo je vodeći akter u uspešnim regionalnim inicijativama. Stoga su potencijali nastojanja organizacija civilnog društva da se sarađuje – veliki. Postoji veliko interesovanje za regionalnu saradnju, a ono što nedostaje jesu finansijski instrumenti koji bi podržali takve inicijative civilnog društva. Region zajedno ide ka članstvu u EU i političko vođstvo mora prepoznati snagu regionalnog glasa u rešavanju strateških pitanja. S druge strane, sve zemlje u regionu dele iste izazove i probleme kao i države članice EU, počev od nezaposlenosti mladih, preko izbegličke krize, do tema poput zaštite životne sredine, koje ne poznaju nikakve granice. Prekogranična i regionalna saradnja su neminovne, a ne pitanje izbora za sve aktere uključene u razvojne procese na Zapadnom Balkanu.

BOŠ: Gđo Hedvig, Evropski fond za Balkan organizovao je seriju TV debata pod nazivom „Balkan u Evropi“. Veoma je zanimljivo da je scena koju ste za to odabrali studio Evropskog parlamenta. Možete li nam nešto više reći o tome da li je ovakav pristup, emitovanje iz središta Brisela, iz ključne institucije EU, doprineo tome da se u debati o pitanjima u vezi sa proširenjem ka Zapadnom Balkanu angažuju ne samo donosioci odluka iz EU, već i šira javnost?

Hedvig Morvai: Ove debate, kako i sam naziv kaže, donosi pitanja važna za evropsku budućnost Balkana u samo srce institucija EU, u Evropski parlament. Odabrane teme u ovoj diskusiji odražavaju stvarnu debatu koja se vodi u regionu o gorućim pitanjima, a među učesnicima su u svakom slučaju bili članovi Evropskog parlamenta, predstavnici Evropske komisije i drugih ključnih institucija EU, kao i eksperti iz našeg regiona. Zatim, ove debate su emitovane na regionalnoj televiziji N1 i tako našle svoj put do domova ljudi koji dele zabrinutost u vezi sa pitanjima koja teme diskusije obrađuju. Zatvorili smo krug dovodeći Balkan u EU a zatim odgovarajuće poglede EU na ključne razvojne probleme nazad na Balkan.

BOŠ: Cilj Berlinskog procesa je da zadrži proširenje kao jedan od prioriteta agende EU, ali i da obezbedi prostor za civilno društvo ne bi li se ono više angažovalo u procesu i postalo ravnopravan partner sa drugim akterima. Kako je prošlo godinu dana od njegovog početka, mi verujemo da je moguća evaluacija procesa, kao i procena njegovih budućih rezulta-

ta. Možete li nam reći da li ovaj proces može ostvariti svoje ciljeve, ako se ima na umu iskustvo sa Samita zemalja Zapadnog Balkana u Beču, i šta možemo očekivati od Pariskog samita koji je zakazan za leto 2016. godine? Šta se još može učiniti ne bi li se unapredio proces?

Hedvig Morvai: Berlinski proces je važan signal ponovnog angažovanja EU i njenih najuticajnijih država članica na Balkanu. Štaviše, to je maltene poslednje političko okruženje u kom je evropska budućnost regiona u fokusu. Dva samita, održana u Berlinu i, avgusta ove godine, u Beču, prvenstveno su se bavila ekonomskim integracijama, potencijalnim regionalnim projektima, migracijama, vladavinom prava i bilateralnim sporovima među zemljama Zapadnog Balkana. Civilno društvo postalo je deo procesa zahvaljujući angažovanju austrijske vlade, Erste fondacije, Instituta Rener i Fondacije Fridrih Ebert. Tokom samita u Beču stvorena je dobra prilika za organizacije civilnog društva da ponude partnerstvo svojim vladama u radu na krucijalnim pitanjima za njihova društva. Veliki broj organizacija iz celog regiona okupio se i glasno izneo svoj stav o temama od velikog značaja, postavljajući izazovna pitanja političkim liderima i artikulišući svoje predloge. „Proces civilnog društva“ i „Berlinski proces“ dele iste izazove: oba moraju postati procesi za ostvarivanje rezultata za koje se zalažu. Dakle, i ono što će se dešavati u periodu do Pariskog samita važno je koliko i sam samit. Za sad, oba „proces“ zahtevaju dosta rada, ali se u njih polaže i mnogo nade.

Foto: Nikola Dimitrov, Institut za međunarodnu pravdu u Hagu

Nikola Dimitrov: Berlinski proces pokrenut je da pruži preko potrebnu političku potvrdu da su važne države članice EU još uvek zainteresovane i voljne da se angažuju kako bi evropsku budućnost Zapadnog Balkana učinile realnom. On je stvorio preko potreban politički impuls i olakšao obnavljanje pažnje usmerene na brojne izazove sa kojima se region suočava. Samit zemalja Zapadnog Balkana u Beču fokusirao se na infrastrukturu i povezanost, regionalnu saradnju, mlade i problem izbeglica, kao i na otklanjanje bilateralnih sporova kao prepreke u procesu pristupanja. Samit je takođe pružio priliku predstavnicima civilnog društva da direktno komuniciraju sa šefovima vlada koji su na njemu učestvovali i iznesu ono što ih najviše brine, kao i svoje preporuke. Moramo uložiti sve napore da izvučemo maksimum iz ovog procesa koji obećava. Samit i prateće deklaracije jesu važni, ali je sprovođenje svega dogovorenog još važnije. Da bi Berlinski proces bio uspešan, civilno društvo iz regiona može dosta učiniti da pomogne obema zainteresovanim državama članicama i zemljama Zapadnog Balkana da se usredsrede na sprovođenje, kao i da izrade agendu za Pariski samit 2016. godine.

EVROPA ZA PONETI – PREKO ANDROID APLIKACIJE DO VIŠE INFORMACIJA O EU

Unapređena aplikacija „**Evropa za poneti**“, koju je kreirala i pokrenula Beogradska otvorena škola uz podršku Kancelarije za evropske integracije Vlade Republike Srbije u okviru projekta „**Evropa za poneti – unapređenje informisanja mladih o Evropskoj uniji i procesu evropskih integracija**“, predstavljena je javnosti na štandu Delegacije EU u Srbiji i EU info-centra tokom Beogradskog sajma knjiga.

Uz podršku programa EU „**Evropa za građane i građanke**“, android aplikacija sada je nadograđena za sve ostale zemlje regiona – Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Hrvatsku i Makedoniju tako što je kompletan sadržaj aplikacije prilagođen svakoj zemlji ponaosob i ostvarenom napretku u procesu evropskih integracija.

Podsetimo, aplikacija „Evropa za poneti“ nudi pregled informacija o mogućnostima koje Evropska unija pruža u pogledu obrazovanja, volontiranja, putovanja i rada u EU, a korisnike na zanimljiv način upoznaje i sa procesom evropskih integracija,

kao i sa istorijatom i institucionalnom strukturom EU. „Evropa za poneti“ omogućava mlađoj publici da stalno bude u toku kad je reč o aktuelnim dešavanjima na evropskom nivou, otvorenim konkursima za formalne i neformalne obrazovne programe, stipendije, prakse i projekte, ali i o tehničkim informacijama koje im omogućavaju da lakše isplaniraju putovanje i boravak u državama članicama EU i umreže se sa vršnjacima i različitim organizacijama u EU. Takođe, mladi mogu saznati šta Srbiji donosi članstvo u EU, kako teče proces pregovora o pridruživanju, odnosno koji su sve bitni koraci u ovom procesu, šta je sadržaj pregovaračkih poglavlja i svih drugih elemenata procesa proširenja.

Aplikaciju „Evropa za poneti“ je moguće preuzeti preko telefona, sa Google Play Store-a, ili preko sledećeg linka: <https://play.google.com/store/apps/details?id=rs.bos.evropazaponeti&hl=en>.

Foto: BOŠ

GLAVNI ZAKLJUČCI IZVEŠTAJA O NAPRETKU SRBIJE U PAKETU PROŠIRENJA ZA 2015.

Izveštaj o napretku Srbije je deo Paketa proširenja za 2015. godinu, koji je 10. novembra 2015. godine usvojila Evropska komisija. U pristupnim pregovorima sa Srbijom napravljeni su važni koraci. Analitički pregled usklađenosti domaćeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU (skrining) završen je u martu 2015. Diskusije u Savetu o izveštajima o skriningu za pregovaračka poglavlja su u poodmakloj fazi. Srbija je završila izradu sveobuhvatnih akcionih planova neophodnih za otvaranje poglavlja 23 i 24, koja se odnose na vladavinu prava, a postigla je i ključne sporazume sa Kosovom u okviru procesa normalizacije, kojim se bavi Poglavlje 35.

Zaključak Komisije jeste da je Srbija nastavila da ostvaruje napredak u pogledu političkih i ekonomskih kriterijuma. Gledano unapred, Srbija treba da konsoliduje i dalje podrži svoju agendu ekonomskih i strukturnih reformi, uključujući reformu javne uprave i ekonomsko upravljanje. Takođe, ona treba da poveća kredibilitet i predvidljivost sektora vladavine prava, kao i potpuno ostvarivanje slobode izražavanja. S obzirom na to da se geografski nalazi na spoljnim granicama EU, Srbija se suočava sa dosad neviđenim prilivom migranata i izbeglica. Srbija je uložila znatne napore kako bi im obezbedila smeštaj i humanitarnu pomoć, uz podršku međunarodne zajednice i EU. Od suštinskog je značaja za Srbiju da unapredi sistem azila i dalje unapredi smeštajne kapacitete. Od Srbije se takođe očekuje da i ubuduće ostane posvećena regionalnoj saradnji kroz format Zapadnobalkanske šestorke, Berlinski proces i Plan povezivanja. Od nje se očekuje i da ostane posvećena normalizaciji odnosa sa Kosovom i nastavku sprovođenja, u dobroj veri, svih sporazuma postignutih tokom dijaloga.

Politički kriterijumi

Vlada Srbije je ostala aktivno posvećena strateškom cilju pristupanja EU. Uključenost zainteresovanih strana u pregovore o pristupanju je povećana. Potrebno je dodatno ojačati korake koji su preduzeti radi šire saradnje sa nezavisnim institucijama, uključujući Zaštitnika građana. Usvajanje akata po hitnom postupku, uključujući nacрте zakona vezanih za proces pristupanja EU, treba ograničiti kako bi se osigurala šira debata. Izvestan napredak je načinjen u pravcu suzbijanja političkih uticaja u državnoj upravi, i sada to treba pretočiti u praksu. Započeto je sprovođenje reformi u oblasti vladavine prava. Uspostavljena su pravila za ocenu tužilaca i sudija, ali još ima prostora za političke uticaje na imenovanje sudija, a pravosuđe u Srbiji se još uvek suočava sa značajnim preprekama koje sputavaju nezavisnost, efikasnost i odgovornost pravosuđa. Pravni okvir za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala je unapređen, naročito u pogledu zaštite uzbunjivača. Međutim, rasprostranjena korupcija i neadekvatno institucionalno ustrojstvo i dalje škode poslovnom sektoru. Srbija treba da se pozabavi

problemom preterane zloupotrebe položaja i da razvije solidan mehanizam za praćenje dostignuća. Kada je reč o poštovanju osnovnih prava, Srbija je postigla umeren napredak. „Parada ponosa” je ponovo mirno održana u Beogradu, ali su neophodni sistemski napori radi unapređenja, promovisanja i zaštite prava najugroženijih i diskriminisanih osoba, među kojima su Romi i LGBTI zajednica. Potrebno je preduzeti dodatne mere kako bi se obezbedili uslovi za potpuno ostvarivanje slobode izražavanja i transparentnosti vlasništva nad medijima te finansiranja medijskog sektora.

Ekonomski kriterijumi

Srbija je umereno spremna za razvijanje funkcionalne tržišne ekonomije. Srpska privreda se oporavlja od recesije. Postignut je dobar napredak u rešavanju nekih političkih slabosti. Zahvaljujući značajnim merama konsolidacije i boljem ubiranju poreza, budžetski deficit je doživeo oštar pad. Inflacija je i dalje vrlo mala. Iako još uvek visoka, nezaposlenost je pala ispod 20 procenata. Postignut je napredak i u restrukturiranju državnih preduzeća i glavnih komunalnih preduzeća i sada taj proces treba završiti. Prisustvo države u privredi je i dalje značajno. Privatni sektor je nerazvijen i sputavaju ga slabosti vladavine prava i otežan pristup finansijskim sredstvima. Srbija je umereno spremna u pogledu kapaciteta da se nosi sa pritiscima konkurencije i tržišnim silama unutar Unije. Obrazovni sistem je još uvek neefikasan, fizička infrastruktura nerazvijena, a neformalni sektor i državna pomoć i dalje su prilično veliki. Srbija treba da poboljša kvalitet obrazovnog sistema i usmeri ga ka potrebama tržišta rada, stimuliše privatne investicije i ubrza sprovođenje javnih infrastrukturnih projekata. Takođe, ona treba da obezbedi transparentan okvir za državnu podršku privatnom sektoru, uključujući i pravedan sistem parafiskalnih nameta.

Zakonodavstvo EU

Ukupno gledano, Srbija napreduje u ispunjavanju svojih obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Srbija bi trebalo da obustavi zaštitne mere za uvoz mleka, sira, putera i svinjetine iz EU, pošto su one neopravdane. Zabeležena je intenzivna zakonska aktivnost sa ciljem da se zakonodavni okvir Srbije uskladi sa pravnim tekovinama EU. Srbija je postala 33. članica Mehanizma EU za civilnu zaštitu. Takođe je formirala Nacionalni odbor za investicije, koji okuplja državne organe, donatore i međunarodne finansijske institucije a cilj mu je koordinisanje investicione politike Srbije u ključnim sektorima jedinstvenog kanala za planiranje, pripremu i implementaciju projekata (energetika, saobraćaj, životna sredina, infrastruktura vezana za poslovanje), i time dala primer u regionu. Ipak, i dalje su neophodni kontinuirani napori kako bi se održao tempo

reformi. U tom smislu su od suštinske važnosti adekvatni finansijski i ljudski resursi, kao i solidni strateški okviri. To se naročito odnosi na ključne oblasti pravnih tekovina, kao što su kontrola državne pomoći, procedura za dobijanje azila i energetika. Usklađenost Srbije sa deklaracijama EU i odlukama Saveta u oblasti spoljne i bezbednosne politike dodatno treba unaprediti kako bi Srbija ispunila uslov iz pregovaračkog okvira da u periodu do pristupanja Uniji postepeno uskladi svoje politike i odluke sa politikama i odlukama koje su usvojile Evropska unija i njene članice.

Izvor: Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji

Foto: Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji

ŠTA JE NOVO U PAKETU PROŠIRENJA ZA 2015. GODINU?

Evropska komisija je napravila niz izmena u ovogodišnjem Paketu proširenja u poređenju sa prethodnim godinama. Cilj je da se dodatno poveća kvalitet procena u izveštajima, kao i pouzdanost paketa kao izvora informacija za sve zainteresovane strane. Ove promene će povećati transparentnost procesa i omogućiti svim zainteresovanim stranama, uključujući civilno društvo, bolje i detaljnije preispitivanje reformi. Shodno tome, izveštaji:

- šire fokus na trenutno stanje da bi jasnije pokazali na kom nivou se zemlje nalaze u pogledu njihove pripremljenosti za ispunjavanje kriterijuma za članstvo
- pružaju šire smernice o tome na šta zemlje treba da se usredsrede u narednoj godini
- uključuju usklađenije izveštaje i skale procene, što će omogućiti zemljama da se direktno upoređuju u ključnim oblastima.

Izmene u godišnjim izveštajima uzimaju u obzir potrebu za odgovarajućim redosledom reformi:

- vladavina prava i osnovna prava (pravosuđe, borba protiv korupcije, borba protiv organizovanog kriminala, sloboda izražavanja);
- privredni razvoj;
- reforma javne uprave – tri pregovaračka poglavlja (javne nabavke, statistika, finansijska kontrola)

Jedna ocena se daje za trenutnu situaciju, a druga za napredak u svakoj posmatranoj oblasti. Te ocene se zasnivaju na pažljivoj analizi situacije, sa posebnim akcentom na implementaciji i evidenciji konkretnih rezultata u svakoj oblasti. Tako implementacija i dostignuća imaju veću težinu od zakonske usklađenosti i institucionalnog okvira u sveukupnoj oceni. I trenutna situacija i stepen napretka se ocenjuju u odnosu na petostepenu standardnu skalu za ocenjivanje.

Skala koja se koristi za ocenu trenutne situacije je sledeća:
U veoma ranoj fazi – U ranoj fazi – Umerena pripremljenost – Izvestan nivo pripremljenosti – Veoma napredan nivo pripremljenosti

Skala koja se koristi za ocenu napretka u proteklih 12 meseci je sledeća: **Nazadovanje – Bez napretka – Izvestan napredak – Dobar napredak – Vrlo dobar napredak**

Komisija će izvući pouke iz oglednog pristupa koji je primenjen ove godine i razmotriti eventualne modifikacije za naredne godine. Takođe će ispitati mogućnost daljeg širenja korigovanog pristupa na druge oblasti u budućim izveštajima, uzimajući u obzir i potrebu za odgovarajućim tempom reformi i administrativne kapacitete zemalja obuhvaćenih procesom proširenja. U svakom slučaju, glavni fokus u radu će u narednim godinama i dalje ostati na osnovnim pitanjima.

Izvor: Strategija proširenja

PREPORUČUJEMO

Nezavisni izveštaj koalicije prEUgovor, koji daje ocenu stanja u Srbiji u pojedinim oblastima na koje se odnose Poglavlje 23 (pravosuđe i osnovna prava) i Poglavlje 24 (pravda, sloboda i bezbednost);

- Analiza „Crnogorski pregovori: informacije samo za odabrane“, autori Jovana Marović i Steva Muk, Institut alternativa;
- Plan rada Evropske komisije za 2016;
- Alat Evropske unije za praćenje transparentnosti javne nabave.

UNAPREĐENJE RADA SEKO MEHANIZMA

Radi razvoja i daljeg unapređenja komunikacije između mreža SEKO i Kancelarije za evropske integracije (KEI), 12. novembra 2015. godine organizovan je informativni sastanak povodom početka procesa programiranja IPA 2016 i informisanja o relevantnim pitanjima. KEI je na sastanku predstavila proces i dinamiku programiranja IPA 2016, kao i izradu *Mape puta za punu primenu sektorskog pristupa* (eng. *Sector Approach Roadmap*).

Mapa puta za punu primenu sektorskog pristupa je novi dokument koji treba da osigura implementaciju svih mera koje su finansirane pomoću IPA sredstava i obezbedi sektorske reforme. Prezentaciju sa sastanka možete preuzeti [OVDE](#).

Jedna od novina u okviru IPA II jeste korišćenje sektorske budžetske pomoći. Dok je u prethodnom periodu budžetska pomoć bila izuzetak, sada postaje redovan oblik korišćenja

sredstava. Uvođenje sektorske budžetske pomoći podrazumeva da sredstva direktno ulaze u budžet države kandidata za određeni sektor. Ovaj novi način finansijske pomoći postavlja veliki izazov za SEKO mehanizam, koji mora da bude aktivnije uključen u monitoring trošenja IPA sredstava. Radionica koja je namenjena organizacijama civilnog društva predviđena je za drugu polovinu januara 2016. godine. Međutim, tokom prethodnih sastanaka i minule radionice u Novom Sadu, članice SEKO mehanizma skrenule su pažnju na to da bi ovakve obuke bile dosta efektivnije ukoliko bi se realizovale zajedno sa državnim službenicima koji su uključeni u proces programiranja, što bi bio ključan korak koji bi doprineo kvalitetnijoj saradnji i razmeni informacija.

PROGRAMI EU

PROGRAM EU COSME – PODRŠKA MALIM I SREDNJIM PREDUZEĆIMA U SRBIJI

Preduzeća u Srbiji će od 1. januara 2016. godine moći da koriste podršku finansijskog programa EU COSME, koji je namenjen malim i srednjim preduzećima (MSP). Republika Srbija je šesta zemlja van EU koja se priključuje i doprinosi programu, nakon Crne Gore, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Moldavije, Turske i Albanije.

Programom COSME će se pružiti garancije malim i srednjim preduzećima (MSP) u iznosu do 150.000 evra i preko ove granice, pod uslovom da MSP ne ispunjava uslove za Horizon 2020. Sredstvima upravlja Evropski investicioni fond, u saradnji sa finansijskim institucijama u različitim državama. Budžet programa COSME iznosi 2,3 milijarde evra i obuhvata period 2014–2020 godine. Za finansijske instrumente koji se plasiraju preko posrednika (finansijskih institucija) predviđeno je da se izdvoji 60% budžeta, tj. oko 1,3 milijarde evra.

Korisnici programa mogu biti postojeći preduzetnici i MSP kojima će biti omogućen lakši pristup finansijskim sredstvima

s ciljem razvoja i rasta preduzeća, budući preduzetnici i MSP, kojima će se obezbediti pomoć pri osnivanju preduzeća, kao i nacionalni i lokalni organi vlasti, kojima će se omogućiti prenos najbolje prakse i finansijska podrška za testiranje i poboljšanje održivih rešenja u kontekstu poboljšanja globalne konkurentnosti. Zahvaljujući programu COSME biće moguć lakši pristup finansijskim sredstvima za mala i srednja preduzeća, obezbediće se podrška preduzetničkim idejama i stvaranje okruženja pogodnog za poslovanje i rast i pomoć malim i srednjim preduzećima u poslovanju izvan Srbije, kao i poboljšanje njihovog pristupa na tržištu EU. Time se omogućava konkurentnost i održivost preduzeća, uključujući sektor turizma, i poboljšava pristup tržištima unutar EU. Programom COSME biće pružena podrška projektima u širokom nizu oblasti, uključujući klastering, žensko preduzetništvo, smanjivanje administrativnih opterećenja za preduzeća i zaštitu prava intelektualne svojine za preduzeća koja posluju u zemljama izvan EU.

PREGOVARAČKO POGLAVLJE 1 - SLOBODNO KRETANJE ROBE

Sloboda kretanja robe, uz slobodu kretanja ljudi, usluga i kapitala, predstavlja jednu od osnovnih sloboda na kojima se zasniva Evropska unija, budući da jedinstveno i zajedničko unutrašnje tržište država članica čini samu srž evropskih integracija. Unutrašnje tržište EU je jedinstveno carinsko područje bez unutrašnjih granica, u kojem je, pored ostalog, osiguran slobodan promet robe. Ova sloboda predstavlja uklanjanje svih prepreka na području trgovine koje onemogućavaju plasiranje proizvoda koji su poreklom iz drugih država članica Unije na nacionalna tržišta, kao i usvajanje iste carinske tarife prema trećim zemljama.

Uklanjanje prepreka postiže se ujednačavanjem nacionalnih propisa i tehničkih zahteva za proizvode, posebno u onim oblastima/domenima na onim područjima gde je utvrđeno da postoji veći rizik za potrošače. Time se obezbeđuje jednak tretman svih proizvoda, što dovodi do povećanja konkurentnosti, nižih cena i većeg izbora za potrošače, a ujedno se osigurava jednak nivo zaštite javnog zdravlja, potrošača i životne sredine na celokupnom unutrašnjem evropskom tržištu. Na proizvode koji nisu obuhvaćeni evropskim zakonodavstvom primenjuje se načelo uzajamnog priznavanja, odnosno proizvodi koji su zakonito proizvedeni i stavljeni na tržište u jednoj državi članici mogu se slobodno plasirati na celom području Unije.

Šta je sadržaj Poglavlja?

Sadržaj poglavlja o slobodnom kretanju robe sačinjavaju **horizontalne mere**, koje definišu tehničke propise kojima se regulišu **infrastruktura kvaliteta** (u koje spadaju: standardizacija, akreditacija, metrologija, ocenjivanje usaglašenosti i tržišni nadzor). Ovi propisi odnose se na sve proizvode i obuhvataju tzv. **harmonizovano područje**. Međutim, važno je napomenuti da ovo poglavlje obuhvata nacionalne propise država članica koji regulišu proizvode koji su zakonito proizvedeni i stavljeni na tržište u jednoj državi članici, a mogu se slobodno kretati unutar jedinstvenog tržišta EU. Ovi propisi obuhvataju tzv. **neharmonizovano područje** i na njih se primenjuje načelo **uzajamnog priznavanja**. Bitno je napomenuti da nacionalni propisi ne smeju da sadrže odredbe koje predstavljaju dodatni teret za ulazak stranih proizvoda na tržište.

Evropsko zakonodavstvo u ovoj oblasti prenosi se u potpunosti u domaće transponovanjem brojnih direktiva. Pored prenošenja evropskog prava u nacionalno zakonodavstvo u ovoj oblasti, neophodno je da zemlje kandidati tokom pregovora obezbede neometano sprovođenje i ispravnu primenu pravnih tekovina EU. To će zahtevati administrativne kapacitete neophodne za informisanje o ograničenjima u trgovini i za primenu horizontalnih i proceduralnih mera.

KOJA JE KORIST ZA SRBIJU?

- plasiranje robe na evropsko tržište bez prepreka
- veća sigurnost proizvoda i kontrola kvaliteta
- izbegavanje dvostrukog testiranja

Postizanjem potpune usklađenosti domaćih propisa sa propisima EU obezbediće se **poštovanje jedne od osnovnih sloboda jedinstvenog tržišta – slobode kretanja robe**. Shodno tome, **srpski proizvodi će se kretati na evropskom tržištu bez prepreka**. Danom pristupanja EU Srbija postaje deo unutrašnjeg tržišta EU, na kojem važe jednaka pravila za sve proizvode iz država članica. Slobodno kretanje robe omogućiće da kvalitetni srpski proizvodi budu plasirani na evropsko tržište, a da istovremeno kvalitetni evropski proizvodi budu plasirani na srpsko tržište. Sertifikate izdate u Srbiji priznavaće sve države članice, čime će srpski proizvodi imati slobodan pristup evropskom tržištu, a srpski proizvođači će **izbeći dvostruka testiranja** prilikom plasiranja proizvoda na evropsko tržište, što će uticati i na smanjenje troškova. Radi **zaštite potrošača i zdravlja**, kao i postizanja **veće bezbednosti proizvoda**, uskladiće se nadzor sa nadležnim evropskim telima prilikom stavljanja proizvoda na tržište.

(Brošura „Pregovaračka poglavlja – 35 koraka ka EU“, koju su zajednički izdali EU info-centar i Pregovarački tim za vođenje pregovora o pristupanju Srbije EU)

Saznaj više:

- Zakonodavstvo EU (EUR-lex): Unutrašnje tržište
- Evropska komisija: Rast (unutrašnje tržište, industrija, preduzetništvo, mala i srednja preduzeća)

Foto: EUABC.com

Beogradska otvorena škola
Centar za evropske integracije

Masarikova 5/16,
11000 Beograd, Srbija

T: +381 11 30 61 372

F: +381 11 36 13 112

E: eupregovori@bos.rs i cei@bos.rs

W: eupregovori.bos.rs i www.bos.rs

S: facebook.com/bos.cei

S: twitter.com/CEI_BOS

TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE
SMANJENJE SIROMAŠTVA

Podržano od strane Evropske
unije u okviru programa
"Evropa za građane i građanke"

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Ukoliko želite da redovno dobijate bilten
„Progovori o pregovorima“ prijavite se **OVDE**.

Stalo nam je do Vašeg mišljenja i povratne informacije
– molimo Vas da nas kontaktirate odgovorom na mejl
eupregovori@bos.rs i pošaljete nam sugestije o tome
kako možemo da poboljšamo ovaj bilten. Takođe, ukoliko
smatrate da bilten nije relevantan za Vaš delokrug rada ili
ako niste zainteresovani da ga primete ubuduće možete nam
to javiti odgovorom na ovu poruku.

Ukoliko želite da primete informacije o specifičnim
poglavljima u okviru procesa pregovara Srbije sa EU
popunite **Upitnik**, koji se nalazi na sledećem **LINKU**.